

BUDGET REGION SÖRMLAND

Socialdemokraternas förslag till budget 2025
med plan för 2026 - 2027

Inledning

Region Sörmland har drabbats hårt av de senaste årens sjukvårdskris. En regering som inte vill erkänna sjukvårdens behov under tider med extrema utmaningar har pressat regioner i hela landet. I Sörmland har situationen varit särskilt allvarlig. Här förvärras situationen av ett styre som agerat alltför långsamt och alltför svagt, till exempel när det gäller att politiska beslut verkställs. Därför går regionen för andra året i rad mot stora ekonomiska underskott som direkt drabbar medarbetare och sörmlänningar. Fortsatta försämringar i tillgänglighet och patientsäkerhet väntar när personalneddragningar nu också sker bland sköterskor, läkare och rehabiliteringspersonal.

Med en socialdemokratisk budget stärks läget för vården istället för att den försvagas. Både för medarbetare och sörmlänningar. För oss är det tydligt att läget inte får försämrats, och att det nu är dags för en vändning. Vården kan värnas, medarbetare kan ha kvar sina kollegor och patientsäkerheten kan upprätthållas.

Det ekonomiska läget i omvärlden förbättras och därmed även förutsättningarna för regionen. En sjunkande inflation bidrar till att bara pensionskostnaderna nästa år minskar med omkring 600 miljoner kronor. Ett förbättrat skatteunderlag, lägre räntenivåer och en lägre kostnadsökning är ytterligare positiva faktorer. Arbetet mot de långsiktiga mål som fullmäktige tidigare beslutat om kräver inte lika drastiska besparingar som annars hade krävts. Även om åtgärder fortfarande krävs innebär de försiktigt positiva förändringarna att förutsättningarna att värna vården förbättras.

Att våra gemensamma resurser används till det de är till för – patienternas behov – är självklart för oss Socialdemokrater. Under året har det vid flera tillfällen uppmärksammats hur vissa privata aktörer inom hälso- och sjukvården fuskat med vård och fakturering. Skattepengar har gått till vinster i vårdbolag samtidigt som sörmlänningen får vänta längre på att träffa sin läkare. Det är dags att på allvar sätta stopp för fusket och den typen av kriminell verksamhet genom att stärka Regionens arbete mot välfärdsbrotten.

Regionen har inte råd att förlora den kompetens som finns i våra verksamheter. Våra medarbetare är vårdens absolut viktigaste resurs. Därför menar vi Socialdemokrater även fortsatt att vårdens medarbetare ska värnas från det massvarsel som ännu ligger över organisationen.

Vår budget är ett alternativ till den passiva väg som den styrande minoriteten färdas på. Det är en budget som tar ansvar för att värna hälso- och sjukvården samtidigt som de viktiga uppdragen inom kulturen och den regionala utvecklingen bevaras.

Monica Johansson (S)
Regionråd i opposition

Hälso- och sjukvården

Vården ska vara tillgänglig, jämlik och ges efter behov. Oavsett vem du är eller var i Sörmland du bor ska du kunna lita på att du får den vård du behöver. För att kunna leverera hälso- och sjukvård behöver vi ha medarbetare som mår bra på jobbet.

Vård efter behov

Varje sörmlänning ska känna sig trygg med att få en god vård när man behöver den och att det är den som är sjukast som får vården först. Vare sig storleken på plånboken, tillgången till en privat sjukvårdsförsäkring, kön, ålder eller bakgrund ska bestämma om eller när du ska få vård.

Under de senaste åren har det blivit alldeles för lätt för privata vårdgivare att behandla patienter med lägre behov. På det sättet finansierar sörmlännignarnas skattepengar privata vinster istället för vård för de svårast sjuka. Det ger i praktiken en ojämlik vård som dessutom är kostnadsdrivande. Det är dags att på allvar ta tillbaka kontrollen över vården, så att patienters behov går före vårdbolagens vinstintressen.

Vård på patientens villkor

Hälso- och sjukvårdens delvis privatiserade organisation innebär i en allt större utsträckning att man som patient behandlas av olika vårdgivare beroende på diagnos. De olika aktörerna har sällan tillgång till patientens hela journal eller sjukdomsberättelse. Vården ges då på någon annans villkor än patientens. Vi socialdemokrater vill att patienten är i centrum i sin vård, oavsett vilken vårdnivå eller inom vilken specialitet man befinner sig. Den sammanhållna vården har bäst förutsättningar i den offentliga regin. I Regionen finns alla vårdnivåer och specialister utan att det är bolag som upphandlar andra bolag. Denna typ av sammanhållen och patientcentrerad vård är en nyckel för att lyckas med omställningen till en nära vård.

När vården är sammanhållen får man som patient också en bättre kontroll över den egna vården. Då blir vården dessutom tryggare och mer förutsägbar. Idag går allt för många patienter och väntar på sin tid för nästa behandling utan att veta när den kommer att ske. För oss socialdemokrater ska det vara en självklarhet att man som patient får information om sitt uppföljande besök och kommande behandlingar innan man lämnar sin läkare eller sjuksköterska. Man ska inte behöva stå i en osynlig kö och vänta på sin på behandling eller på specialistvård. Som patient i Sörmland ska man veta när man kan förvänta sig nästa besök, operation eller provtagning.

Detta är i sig inte en ekonomisk fråga, det är en fråga om förändrade arbetssätt där patientens vård- och informationsbehov är i fokus. Detta är ett arbetssätt som bland annat möjliggörs genom Regionens pågående digitaliseringsarbete. Ett arbete som också kommer att minska antalet samtal och frågor som kommer in till avdelningar och mottagningar mellan besöken, vilket i sin tur minskar den administrativa bördan och effektiviserar arbetet för vårdens medarbetare.

Tillgänglig vård i hela Sörmland

Oavsett var i Sörmland man bor ska vården vara tillgänglig. För särskilt utsatta grupper kan den geografiska närheten till vården vara avgörande. Därför kommer vi även fortsatt att värna fysiska mottagningar och vårdcentraler, i regional regi, i hela länet. Den digitala vården är ett värdefullt komplement till den fysiska vården, men kan fortfarande inte ersätta den.

På senare tid har frågan om centralisering av verksamheter aktualiserats. Det kan vara motiverat av bemanningsskäl eller för kostnadseffektivitet, men måste alltid vägas mot patientgruppens behov av en geografisk närhet samt patientsäkerheten. Vi vet redan att vissa patientgrupper är särskilt utsatta och påverkade av de pågående nedskärningarna, exempelvis äldre, personer med funktionsnedsättning och svårt sjuka. Inför en eventuell sammanslagning är det därför särskilt viktigt att värna deras tillgång till vård på flera platser i länet och jämföra med andra verksamheter som eventuellt har patientgrupper som inte är lika sköra.

Det förebyggande arbetet

Hur vi lever våra liv påverkar vår hälsa, både på kort och på lång sikt. Därför behöver det förebyggande arbetet synliggöras och utvecklas, både inom våra egna verksamheter och tillsammans med kommunerna och andra aktörer. Generellt har sörmlänningen en sämre folkhälsa jämfört med riket. Därför ser vi ett behov av att regionens förebyggande och hälsofrämjande arbete behöver fortsatt fokus.

Det förebyggande arbetet för stärkt folkhälsa bedrivs redan idag på våra familjecentraler och i delar av primärvården. Vi socialdemokrater ser att arbetet behöver utvecklas och intensifieras för stärkt hälsa för våra kommande generationer.

Personer med funktionsnedsättning uppger att de har en sämre hälsa än övrig befolkning. Deras förutsättningar för en god hälsa är ofta sämre, bland annat på grund av svagt inflytande, ekonomisk otrygghet och brist på tillgänglighet. En person kan också ha ökad sårbarhet för ohälsa på grund av sin funktionsnedsättning. För oss socialdemokrater är det viktigt att vården ges efter patientens behov och förutsättningar, därför är samverkan med olika föreningar och organisationer avgörande. Ett av dessa viktiga samverkansorgan är Regionens råd för funktionshindersfrågor som bidrar i Regionens arbete att tillgodose behov för personer med funktionsnedsättning.

En annan viktig del i det förebyggande arbetet är det med att skapa förutsättningar för ett friskt och hälsosamt åldrande för våra äldre. Här är också stödet till anhöriga särskilt betydelsefullt. I detta arbete är pensionärsföreningarna en viktig resurs, exempelvis i arbetet för att bryta den ofrivilliga ensamheten. Regionen bör delta aktivt i de lokala verksamheter som nu inleds eller redan drivs av kommuner och föreningar med detta syfte.

Primärvården

Vårdcentralen är navet i hälso- och sjukvården. Det är på vårdcentralen medborgaren oftast träffar en läkare och tar sina prover. Och det är vårdcentralen som bäst känner sina patienter och först upptäcker sjukdomar eller besvär.

Därför ska vårdcentralerna även fortsatt prioriteras. Vi vill att arbetet för att nå målet om maximalt antal listade patienter per läkare i primärvården fortsätter. På så sätt stärks kontinuiteten och patienters olika behov kan uppmärksammas på ett bättre sätt. Detta är också en förutsättning för att komma vidare i arbetet mot en nära vård med patienten i centrum.

Primärvården är pressad i Region Sörmland. Med en hög administrativ belastning samtidigt som antalet medarbetare minskar på grund av en ansträngd ekonomi hamnar delar av uppdraget på paus. En av dessa delar är det viktiga förebyggande arbetet. Vårdcentralerna måste idag välja bort hälsovården till förmån för det sjukvårdande arbetet. Det är inte hållbart för våra sörmlänningar. Vi socialdemokrater ser att Regionen på primärvårdsnivå behöver stärka

arbetet med förebyggande insatser under planperioden. Exempelvis genom skolor i egenvård för patienter med kroniska sjukdomar och mer tid för information och hälsosamtal.

I och med att antalet sörmlänningar med kroniska sjukdomar ökar ser vi också att behoven av hjälpmedel ökar. Här behöver hanteringen av hjälpmedel effektiviseras och förskrivningen till patienter samordnas så att Regionen arbetar enhetligt med kloka förskrivningsval.

För att stärka primärvården lägger vi i vår budget 20 mnkr mer till vårdcentralernas kapiteringsersättning, så att den följer den generella prisutvecklingen i samhället. På så sätt ges primärvården en uppräknig för listade patienter och kan fortsätta sitt viktiga arbete för kontinuitet och tillgänglighet.

Samverkan med kommunerna

Vår samverkan med kommunerna är viktigt för patienter genom hela livet. Från familjecentralerna till vård i hemmet och på särskilda boenden. När såväl Regionen som kommunerna under en tid pressats ekonomiskt ökar risken för påfrestningar på den goda samverkan som utarbetats mellan den lokala och regionala nivån. Det är angeläget att Regionen tvärtom fortsätter verka för en fördjupad samverkan.

Ett gott samverkans exempel är våra familjecentraler. Här läggs grunden för att barn och deras föräldrar ska få mer hälsosamma liv. Detta är särskilt viktigt för oss i Sörmland då vi ser hur sörmlänningar mår allt sämre i jämförelse med riket. Bland annat när det kommer till unga barn med övervikt, något som innebär ökade risker för kroniska sjukdomar senare i livet. Men det är också på familjecentralerna som det förebyggande arbetet med barns- och ungas psykiska hälsa påbörjas, och det är där som eventuella problem kan fångas upp i ett tidigt skede så att behovet av specialistvård på sikt kan minska. Det är fortsatt viktigt för Sörmland att familjecentralerna utvecklas och på sikt utökas för mer jämlika förutsättningar för våra sörmländska familjer.

Regionen har tillsammans med kommunerna också inlett arbetet för barnens bästa i Sörmland. Samverkan mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården behöver stärkas. Inget barn ska behöva hamna mellan stolarna och barnets bästa ska alltid vara i fokus.

Vården – med våra medarbetare

Regionens medarbetare är den viktigaste resursen för att säkerställa att sörmlänningar kan få den vård den behöver. Utan medarbetarnas kompetens och kunskap, inom samtliga yrkeskategorier, skulle hälso- och sjukvården inte fungera. Att anställda också arbetar utifrån sin högsta kompetens, alltså faktiskt utför det arbete man är utbildad och anställd för, är viktigt både för den enskilde medarbetaren som för regionens arbete i stort. Det är dessutom viktigt att Regionen som arbetsgivare tar till vara på den kompetens och engagemang som finns bland medarbetarna. Därför är det viktigt att Regionen fortsätter att erbjuda möjlighet till kompetensutveckling och vidareutveckling med studieförmån så att Regionen är en plats där man ser sin framtid och tillåts att växa.

En god arbetsmiljö

Bra arbetsvillkor, god arbetsmiljö och möjlighet till utveckling på sin arbetsplats är en självklarhet för oss socialdemokrater. Regionen behöver fortsätta med arbetet för den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Genom våra renoverade och nybyggda sjukhuslokaler stärks den fysiska arbetsmiljön, men vi vill gå ett steg längre. Därför har vi genom vår motion till fullmäktige möjliggjort för anställda inom vården att ha arbetskor som en del i sina arbetskläder. Något som vi också budgeterat för redan 2025.

För att medarbetarna ska må bra på jobbet och klara av sitt arbete på bästa sätt krävs anständiga villkor och en arbetsgivare som är lyhörd för sina medarbetares behov. För att säkerställa detta ser vi socialdemokrater ett behov av stärkt dialog med de fackliga organisationerna. Särskilt viktigt blir det när vi nu ser hur nedskärningar och effektiviseringar av arbetsätt blir verklighet.

Arbetet med att minska beroendet av hyrpersonal är också en del i arbetsmiljöarbetet. En mindre andel inhyrd personal stärker medarbetarnas trygghet genom ökad kontinuitet i personalgruppen, mer långsiktiga samarbeten och större intresse för utvecklingen av den egna arbetsplatsen. Regionen behöver nå målet att den inhyrda personalen inte ska överstiga 2% under planperioden.

Digitaliseringen ska hjälpa oss att bli mer effektiva och vardagen ska underlättas. Inom hälso- och sjukvården har det ofta blivit tvärtom. Många vittnar om hur en stor del av arbetspassen går åt till att logga in i olika system och dubbelarbeta. Detta behöver ändras omgående. Under året införs Regionens nya vårdinformationsstöd, något som över tid kommer att underlätta denna förändring.

Framtidens vård

Den viktigaste investeringen i framtidens vård sker genom att säkra att vi även i framtiden har medarbetare med rätt kompetens på rätt plats. Regionen har sedan en tid arbetat framgångsrikt med att erbjuda medarbetare i hälso- och sjukvården vidareutbildningar. Detta ska fortsätta. Regionen behöver också fortsätta med, och stärka, unga läkares möjlighet att snabbt komma till sin specialisttjänstgöring. Här ser vi att arbetet med tillgången till ST-platser genom så kallad bastjänstgöring behöver stärkas.

Framtidens vård kommer att kräva andra förutsättningar än de vi har idag. Våra demografiska utmaningar kommer att pröva vårdens anpassningsförmåga och kräva tillvaratagande av nya, digitala, möjligheter. Inte minst när det kommer till patienters möjlighet till egenmonitorering och vård i hemmet. Här ser vi ett behov av att rusta för denna omställning där också 1177 kommer att behöva stärka sin kompetens för att kunna ge stöd till dessa patienter. Men vården behöver också anpassa sig efter, och tillvarata utvecklingen inom medicinteknisk utrustning, innovationer och mer potenta läkemedel som alla kommer att kunna ge stora förbättringar och nya möjligheter i människors vardag.

Men det kommer också handla om Regionens möjlighet att navigera i alla de nya behandlingar som utvecklas. Här handlar effektivisering och prioritering inte om kortsiktiga ekonomiska lösningar så som vi sett de senaste åren, utan om hur vi på sikt ska prioritera och stärka arbetssätt som är hållbara när antalet äldre och sjuka sörmlänningar blir fler samtidigt som medarbetarna i vården inte kommer att kunna öka i samma takt. Vi socialdemokrater ser ett behov av att Regionen förbereder sig för denna typ av prioriteringsarbete under planperioden.

Sedan några år har det investerats i och runt våra sjukhus. För oss socialdemokrater är det en självklarhet att färdigställa de påbörjade byggnationerna och fortsätta utvecklingen för att kunna erbjuda framtidens vård. Med våra tillbyggda och renoverade sjukhus kommer vi få mer effektiva arbetssätt där flöden och samverkansmöjligheter förbättras. Detta kommer leda till en bättre tillgänglighet, minskade vårdrelaterade infektioner och en bättre arbetsmiljö.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att alla fyra sjukhus i länet även fortsatt ska ägas och drivas av regionen.

Hållbar regional utveckling

Sörmland ska vara en socialt hållbar region med goda och jämlika livsvillkor, där människor lever ett gott liv med en god hälsa. Idag är det inte så. Sörmland har i jämförelse med andra län en relativt hög arbetslöshet, särskilt bland ungdomar, och en förhållandevis låg utbildningsnivå. Samtidigt är klyftorna inom Sörmland när det gäller utbildning, arbete och hälsa påfallande. För att säkra vår regionala utveckling behöver vi också säkra de jämlika möjligheterna till arbete och studier för hela länet. Där ska regionens kraft som möjliggörare genom samverkan med kommuner, näringsliv, akademien och civilsamhället tas tillvara.

Kompetensförsörjning

I Sörmland är utbildningsnivån lägre än i riket. En låg utbildningsnivå försämrar individens möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden, men det är också kopplat till sämre folkhälsa och kortare livslängd. I ett ekonomiskt perspektiv hämmar också brist på utbildad arbetskraft näringslivets möjligheter att rekrytera. För en hållbar utveckling behöver vi arbeta för att stärka sörmlänningars utbildningsnivå.

Folkhögskolorna är ett viktigt redskap, och när elevgrupper där övriga skoltyper lyckas mindre bra. Här erbjuds dessa grupper en andra chans att stärka sina möjligheter på arbetsmarknaden. De regiondrivna folkhögskolorna är den tydligaste möjligheten för regionen att direkt bidra till en höjd utbildningsnivå, vilket är en viktig resurs för länet.

Arbetet för att stärka kompetensförsörjningen och höja utbildningsnivån kräver dock samarbete mellan flera olika aktörer. Det gör vi bland annat genom olika branschforum och samverkan på olika nivåer. Ett gott exempel på samverkan på regional och lokal nivå är vård- och omsorgscollege, där Regionen har ett stort intresse av att fortsatt vara drivande. Vid sidan av kommuner och region samt näringsliv är Mälardalens universitet en potentiellt viktig aktör. Vi vill att Region Sörmland mer aktivt samarbetar med universitetet för en gemensam strategi för hur universitetet kan skapa maximal nytta för regionen och hur regionen kan stärka universitetet.

Kollektivtrafik

Möjligheten att resa kollektivt med buss eller tåg är en viktig del i att uppnå den ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhet som är grunden i den regionala utvecklingen. För många av våra invånare är kollektivtrafiken också avgörande för att vardagen ska fungera, vare sig det gäller arbetspendling eller att ta sig till fritidsaktiviteter eller samhällsservice som handel och sjukvård. För vår region bidrar tåg och buss till att binda samman Mälardalen vilket exempelvis skapar en större arbetsmarknad och underlättar studier.

Kollektivtrafiken ska vara ett realistiskt och attraktivt alternativ. Därför måste kollektivtrafiken erbjuda rimliga priser för resenären, men samtidigt vara ekonomiskt hållbart för huvudmannen. Lika viktigt för att tåg och buss verkligen ska vara möjliga alternativ till andra färdssätt är bra turtäthet, bra passning vid byten och att man kan lita på att tåg och buss verkligen går när de ska. Det finns fortsatt ett behov av en översikt över det totala utbudet i kollektivtrafiken för ett effektivt system och turer som motsvarar invånarnas behov och resvanor. I den mån parallelltrafik förekommer bör den upphöra om inte mycket starka motiv finns. Vi anser också att anropsstyrd kollektivtrafik bör införas på sträckor med låg nyttjandegrad.

Det kollektiva resandet måste också förenklas för att bli attraktivare. Möjligheten att blippa bankkort är exempel som gjort det lättare att ta bussen. Vi ser ett stort behov av att fortsatt stärka tillgången till enkla biljettsystem där flera trafikslag och operatörer integreras.

Sörmlandstrafikens nya app är ett angeläget tillskott som inte får fördröjas ytterligare genom regionens ekonomiska läge. Därför ger vi regionala utvecklingsnämnden möjlighet att nyttja 1,5 mnkr av eget kapital specifikt för att slutföra detta arbete.

Gröna näringar

Regionen har ett särskilt engagemang inom de gröna näringarna. Framförallt är detta kopplat till verksamheterna vid Öknaskolan och Nynäs, som bedrivs i tät samverkan. Det är angeläget att den fortsatta utvecklingen av verksamheterna tar hänsyn till detta samband, inte minst av ekonomiska skäl. Både utbildningarna vid Öknaskolan och verksamheten vid Nynäs har potential att spela en tydligare roll i de gröna näringarna i Sörmland. För förstärkning av Öknaskolans verksamhet under året ges ansvarig nämnd 1,5 mnkr av eget kapital.

Det är motiverat att Regionen kan anta en långsiktig plan för Öknaskolans framtida verksamhet och inriktning. Regionens behov att fokusera på sjukvården aktualiserar frågor om övrig verksamhet inom Regionen. Därför bör arbetet med en långsiktig plan för Öknaskolan särskilt utreda det framtida huvudmannskapet, i likhet med de utredningar om folkhögskolorna och Dammsdalsskolan som beslutades i förra årets budget.

Kultur

Regionens engagemang i kulturella aktiviteter är brett och utförs delvis i egen regi, men framförallt i samverkan med andra aktörer. På samma sätt utgörs verksamhetens finansiering av en kombination av regionala, statliga och kommunala medel. Sörmlandsmodellen är ett exempel på en framgångsrik samverkan mellan Regionen och länets kommuner sedan flera decennier, där vi tillsammans säkerställer att alla barn mellan 5 och 15 genom skolan får ta del av professionella scenkonstföreställningar varje år.

Sörmlandsmodellen är också ett tydligt exempel på att regionens kulturverksamhet ska vara tillgänglig för medborgarna, särskilt barn och äldre. Det handlar då exempelvis om att möta barnen där de befinner sig, i skolan. Det handlar också om att inte resa hinder mellan kulturen och medborgarna.

Den politiska organisationen

Regionens pressade situation kräver att även den politiska organisationen fungerar så effektivt som möjligt. Regionen har stora möjligheter att förbättra de politiska processerna, inte främst genom en omorganisation, utan genom att existerande instanser faktiskt får utföra sina uppdrag. Vi vill därför se att arbetsutskott, personalberedning och utskott för strategi och uppföljning ges mandat att avlasta regionstyrelsens arbete för att styrelsen ska kunna fokusera sin tid och uppmärksamhet på främst sjukvårdens utmaningar. Tillsammans med en tydligare ärendehantering ger det förutsättningar för bättre beslut och hushållning med resurserna.

Mål och indikatorer

Vi socialdemokrater ställer oss bakom beredningsgruppens förslag till mål och indikatorer för 2025.

Ägardirektiv och mål för bolagen

Socialdemokraterna ställer sig bakom de ägardirektiv och mål som den styrande minoriteten presenterar i sitt budgetförslag.

Ekonomiska förutsättningar

Det ekonomiska läget är fortsatt ansträngt. Region Sörmland lämnar 2024 med ett prognostiserat underskott i nivå med de budgeterade -890 mnkr och vi kan konstatera att konsekvenserna från 2023 och 2024 kommer att innebära en fortsatt belastning för Region Sörmland. Samtidigt ser vi att de ekonomiska förutsättningarna i omvärlden just nu ser bättre ut för planperioden än de gjorde för bara ett år sedan. Detta innebär att den långsiktiga planen beslutad den 21 november 2023 (RS-LED23-2364) kan justeras något och att nämndernas ramar inte behöver vara så snäva som vi oroat oss, och tagit höjd för, i vår tidigare budget.

Långsiktig ekonomisk plan

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Verksamhetsresultat, mnkr	46	74	90	154	70	16	57	41	23	20
Balanskravsresultat, mnkr	0	190	120	172	116	82	139	143	147	168
Investeringar, mnkr	719	546	308	310	400	400	400	400	400	400
Eget kapital som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-3%	0%	2%	5%	7%	8%	10%	12%	14%	15%
Lån som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	54%	50%	43%	37%	31%	27%	23%	18%	14%	10%

Läget kräver fortsatt återhållsamhet med investeringar. Vi väljer därför att hålla oss till den plan för investeringar som antagits i Regionfullmäktige 2023. Med en lägre investeringsnivå i närtid minskas behovet av nyupplåning.

Resultatbudget

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	3 514	3 310	3 795	3 895	3 995
Verksamhetens kostnader	-15 080	-14 856	-15 067	-15 333	-15 740
Avskrivningar	-529	-573	-778	-894	-913
Verksamhetens nettokostnader	-12 095	-12 119	-12 050	-12 332	-12 658
Skatteintäkter	7 828	7 940	8 338	8 666	9 004
Inkomst- o kostnadsutjämnning	2 255	2 432	2 468	2 510	2 514
Generella statsbidrag	1 053	1 065	1 290	1 230	1 230
Summa skatt & statsbidrag	11 136	11 437	12 096	12 406	12 748
Verksamhetens resultat	-959	-682	46	74	90
Finansiella intäkter	612	521	376	387	398
Finansiella kostnader	-209	-226	-209	-199	-191
Värdeökning pensionsskuld	-405	-503	-213	-72	-177
Finansnetto	-2	-208	-46	116	30
Årets resultat	-961	-890	0	190	120
Balanskravsresultat	-961	-890	0	190	120

Nämndernas budgetramar

mnkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budgetramar				
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-151	-140	-140	-144
Nämnder för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan	0	0	0	0
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	0	0	0	0
Patientnämnden	-4	-4	-4	-4
Regionala utvecklingsnämnden	-138	-126	-128	-131
Regionstyrelsen	-11 790	-11 772	-12 055	-12 374
Revisionen	-5	-4	-5	-5
Summa budgetramar	-12 088	-12 046	-12 332	-12 658
Användning av eget kapital				
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-3	-2	0	0
Nämnder för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan	-20	0	0	0
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	-3	0	0	0
Patientnämnden	-2	0	0	0
Regionala utvecklingsnämnden	-3	-2	0	0
Summa budgetramar	-31	-4	0	0
Totala budgetramar inklusive användning av eget kapital	-12 119	-12 050	-12 332	-12 658

Balansbudget

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	33	33	33	33	33
Materiella anläggningstillgångar	9 260	9 618	9 470	9 123	8 517
Finansiella anläggningstillgångar	157	158	133	133	133
Summa anläggningstillgångar	9 450	9 809	9 636	9 289	8 683
Bidrag till statlig infrastruktur	200	185	171	157	143
Summa bidrag till statlig infrastruktur	200	185	171	157	143
Omsättningstillgångar					
Förråd	73	66	73	73	73
Kortfristiga fordringar	1 322	1 250	501	549	601
Kortfristiga placeringar	6 717	6 765	7 551	7 787	7 986
Kassa och bank	215	100	100	100	100
Summa omsättningstillgångar	8 327	8 181	8 225	8 509	8 760
SUMMA TILLGÅNGAR	17 977	18 175	18 032	17 955	17 586
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	-961	-890	0	190	120
Övrigt eget kapital	4 378	3 248	3 038	3 038	3 228
Summa eget kapital	3 417	2 358	3 038	3 228	3 348
Avsättningar					
Avsatt till pensioner	4 935	5 776	6 126	6 147	6 274
Andra avsättningar	8	2	2	0	0
Summa avsättningar	4 943	5 778	6 128	6 147	6 274
Skulder					
Långfristiga skulder	6 172	6 519	6 491	6 169	5 516
Kortfristiga skulder	3 445	3 520	2 375	2 411	2 448
Summa skulder	9 617	10 039	8 866	8 580	7 964
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	17 977	18 175	18 032	17 955	17 586
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser	3 506	3 606	3 424	3 217	3 053
Borgensåtaganden	1 440	2 017	2 100	2 100	2 100

2024 års underskott

Regionen kommer lämna 2024 med ett underskott. Underskottet prognostiseras att hamna i närheten av, det av fullmäktige beslutade, -890 mnkr enligt den långsiktiga ekonomiska planen (RS-LED23-2364). För att stärka förutsättningarna för planperioden kan medel komma att tas från resultatutjämningsreserven, som idag innefattar 511mnkr. Vi utesluter inte att medel från koncernbidrag från regionens bolag, samt att delar av de finansiella tillgångarna realiserar för att hantera bokslutet.

Plan för en långsiktigt stärkt ekonomi

Det allvarliga ekonomiska läget som präglat 2023 och 2024 kommer även att påverka Regionens under kommande planperiod. Det är därför fortsatt prioriterat att bromsa regionens utgifter, både genom snabba insatser och långsiktigt förändrade arbetssätt, samt öka intäkterna. Dessutom finns skäl att lyfta några särskilda områden för att förbättra Regionens långsiktiga ekonomi.

Ett är ett kraftfullare arbete mot välfärdsbrottsligheten, något som innefattar rent kriminell verksamhet, men också rent fusk från privata vårdgivare. Den organiserade kriminaliteten slår inte bara mot regionens ekonomi utan äventyrar dessutom säkerheten. De mest effektiva åtgärderna Region Sörmland kan vidta för att motverka denna typ av kriminalitet är att i samband med avtalsskrivning och uppföljningar försvåra för kriminella att utnyttja regionens verksamhet för brottsliga ändamål. Det behöver finnas tydliga utslutningsgrunder som är lätta att tillämpa och avtalen behöver omfattande insynsklausuler, som ger regionen rätt till ett lättillgängligt redovisningsmaterial. Det behövs också genomlysningar och kontroller av våra privata vårdgivare för att säkerställa att våra gemensamma resurser går till den vård de är till för.

Ett annat viktigt arbete är att fortsatt minska den köpta vården, men också öka den sålda vården. För att nå dit behövs en grundlig genomlysning för mer effektiva arbetssätt och ökad produktion. Detta leder i sin tur till möjligheten att öka regionens försäljning av hälso- och sjukvård. Fullmäktige har under hösten 2024 antagit ett förslag om strategi för att bland annat sälja mer vård. Ett uppenbart sätt är att utöka den redan framgångsrika operationsverksamheten på Kullbergsga genom rekrytering av ytterligare operationslag. Även om det inför 2025 inte går att beräkna ökade intäkter för en sådan satsning kommer det generera intäkter under följande budgetår.

För att stärka ekonomin måste också antalet medarbetare inom Regionens minska. För oss är det tydligt att medarbetarna inom hälso- och sjukvården i möjligaste mån ska undantas från detta. I ett första läge ser vi därför ett behov av ordentlig genomlysning av administrativa medarbetare. Strateger, kommunikatörer och verksamhetsutvecklare gör alla ett viktigt arbete, men tills Regionens ekonomi har stabiliserats behöver ambitionsnivån inom dessa områden stå tillbaka.

En klok prioritering är också att de som är vårdutbildade ska arbeta kliniskt i så stor utsträckning som det är möjligt. Något som inte är fallet idag. Personalförändringar måste göras med hänsyn till den långsiktiga kompetensförsörjningen. Därför vill vi också erbjuda möjligheten för medarbetare att gå ner i arbetstid där verksamheten tillåter det, liksom att medarbetare som är födda 1960-63 ges möjligheten till en tidig pensionsavgång. Inom hälso- och sjukvården behöver den inhyrda personalen fortsätta att minska inom samtliga yrkeskategorier för att nå målet om 2%.

Regionen har investerat i nya sjukhus. I planeringen av dessa byggnationer ingick planer för ett förändrat, effektivare arbetssätt. Det bör nu omsättas i praktiken, så att inte de nya lokalernas potential motverkas av gamla arbetssätt. I samband med att verksamheter gör sig redo att flytta in i sina nya lokaler bör Regionen genomföra en grundlig översyn av hur vi mest effektivt nyttjar våra egna lokaler för att minimera behovet av externt förhyrda lokaler för att också därigenom minska kostnaderna. En av de stora posterna i ekonomin är de varor och tjänster som Region Sörmland köper för stora belopp varje år. Här behöver regleringen och kontrollerna skärpas. Detta kräver arbete mot motparterna för att säkerställa att kontraktsvillkor efterlevs, men också en ökad avtalstrohet, det vill säga att våra inköp så långt som möjligt görs inom slutna avtal.

Sammantaget ser vi att dessa insatser kommer att stärka Regionens ekonomi på sikt så att sörmlänningarna kan få det de verkligen behöver: en trygg, pålitlig och patientsäker hälso- och sjukvård.

